

Indonesien

Strukturell tillväxt med ett mindre (politiskt) farthinder

Portföljförvaltare

Aman S. Kalsi och Abhinav J. Rathee

C WorldWide Asset Management

Resanteckningar från Indonesien

- Vårt besök i Indonesien nyligen gjorde oss positivt överraskade av den ekonomiska utveckling som sker i landet.
- Fortsatta strukturreformer och gynnsam demografi gör Indonesien till en attraktiv långsiktig investeringsdestination.
- Där räntehöjningar och inflation skapar osäkerhet globalt, har Indonesien lyckats hålla inflationen under kontroll.
- Indonesiens stora befolkning på 300 miljoner, med en betydande del som ingår i arbetskraften, utgör en lovande marknad för företag.

Indonesiens “Kyckling- och apekonomi” har förvandlats till en flygande örn, som kämpar i elbilsloppet och lockar till sig rekordstora utlandsinvesteringar.

President Jokowi ekonomiska reformer har öppnat upp för Indonesiens verkliga potential med en lovande ekonomi och en ung befolkning.

Utbyggnad av infrastruktur har hög prioritet med investeringar på över

300 MUSD

“Kyckling- och apekonomi” är hur en indonesisk regeringstjänsteman beskrev den ekonomiska modellen före Jokowi (smeknamnet för president Joko Widodo) vid en investerarkonferens i Bangkok nyligen. Kycklingen använder sin näbb för att få upp säden från marken medan apan helt enkelt plockar den frukt den vill ha. Indonesien ansågs vara ett land som till stor del urholkade sina naturresurser utan att öka värdeskapandet. Landet har stora mängder av eftertraktade hårda råvaror (t ex naturgas) men det tropiska vädret har istället gjort det till en stor exportör av flera mjuka råvaror (t ex kaffe). Historiskt har detta inte lett till någon större kapacitetsökning eller tillväxt i mer värdeskapande industrier nedströms i värdekedjan. Detta har varit ett av Jokowi-regeringens nyckelområden.

Indonesien sitter på stora reserver av nickel och andra viktiga basmetaller och har beslutat sig för att ge sig in i elbilsracet genom ett omfattande ekosystem för fordonstillverkning. Som ett första tecken på framgång har två biltillverkare, Hyundai och Wuling, redan etablerat elbilsproduktion i landet (vi besökte den förstnämnda under vår resa). År 2022 mottog landet cirka 43 miljarder USD i utländska direktinvesteringar, en ökning med 44% från 2021, där metall-, maskin- och anläggningsinvesteringar står för nästan hälften. Landet har smältverksbygganden som pågår på tre platser tillsammans med vattenkraftsutbyggnader. Även om en del av det kan verka förorenande, har landet satt upp ett nollutsläppsmål till 2060, vilket innebär att det finns strikta miljö- och energimål för dessa projekt.

Med stöd av flera ekonomiska reformer under Jokowi de senaste åren har Indonesien varit en av världens snabbast växande ekonomier och haft den snabbaste tillväxten i ASEAN-regionen. Som världens fjärde folkrikaste land med en medelålder på cirka 30 år kommer det sannolikt att åtnjuta en gynnsam demografi fram till mitten av nästa decennium, vilket bör upprätthålla tillväxtmomentum förutsatt att landet fortsätter reformarbetet.

Widodo-ekonomi

President Jokowi anses vara den mest populära ledaren landet haft genom att driva stora, ambitiösa planer för att öka landets tillväxt. Detta trots att många kritiker i början tvivlade på att det skulle bli framgångsrikt. Detta blev allmänt känt som ”Widodo Economics”. De första 100 dagarna av hans första mandatperiod som började 2014 lyckades Jokowi-regeringen genomföra reformer inom bränslesubventioner, socialbidrag och investeringslicenser utan restriktiv reglering. Dessutom har det skett en konsolidering av departement för att ta bort improduktiva sådana.

Infrastrukturutveckling har varit en stor drivkraft för Jokowi-regeringen. Investeringsprogrammet är på över 300 miljarder USD, ett ambitiöst mål. Några av projekten har slutförts medan andra är under utveckling. Bland de mest ambitiösa projekten finns höghastighetsjärnväg mellan Jakarta

och Bandung och en helt ny huvudstad, Nusantara. Dessa framsteg har resulterat i en skyhögt populärhet för Jokowi – de senaste siffrorna som släppts av opinionsundersökningsbyrån Lembaga Survei Indonesia (LSI) visar en förtroendenivå på 76,2 (en ökning med 13 procentenheter sedan 2022).

Tre kandidater förväntas bli två

Indonesiens författning tillåter inte Jokowi att kandidera en tredje mandatperiod. I det kommande valet 2024 kommer vi sannolikt att se tre kandidater – Ganjar Pranowo, Anies Baswedan och Prabowo Subianto – till presidentposten.

Ganjar, guvernör i centrala Java, ses som den närmaste ersättaren för Jokowi med tanke på hans meritlista som en duktig administratör. Precis som Jokowi, ses han inte som särskilt religiös och åtnjuter därför inte stöd från religiösa partier. I ett land med över 17 000 öar spelar den största ön Java en nyckelroll då över hälften av landets befolkning bor där. Därför är Ganjars javanesiska identitet en viktig fördel. Marknaden kommer sannolikt att gilla en Ganjar-seger eftersom det troligen innebär en fortsättning av Jokowi's reformagenda.

Marknaderna kommer förmodligen föredra en Ganjar-seger, då han är politiskt nära Jokowi's reformagenda och kommer kunna säkra kontinuitet.

Anies, med stöd av religiösa partier, utgör den främsta utmanaren till Ganjar, men hans inblandning i ett kontroversiellt projekt väcker skepsis hos marknaden och näringslivet.

Anies, tidigare guvernör i Jakarta, kommer sannolikt att bli den främsta utmanaren till Ganjar, med stöd av de religiösa partierna. Inför valet riskerar man att väcka konflikten mellan islamister och pluralister i landet. Under sin tid som guvernör i Jakarta hamnade Anies i en kontrovers som involverade ett viktigt återvinningsprojekt i norra Jakarta vilket så småningom ledde till att projektet avbröts. Därför ser marknaden och näringslivet hans kandidatur med större skepsis.

Den tredje utmanaren, Prabowo, är idag försvarsminister och före detta general. Våra samtal med politiska experter i landet tyder dock på att Prabowo med sina hälsoproblem och ett valprogram som liknar Ganjars, kan han behöva hoppa av. Men experter säger också till oss att tre kandidater kommer att gynna Ganjar, medan två kandidater kan hjälpa Anies eftersom han kommer att få stöd av de marginella Prabowo-supportrarna.

Politisk oklarhet men tydliga ekonomiska prioriteringar

Även om de politiska utsikterna för stunden är något röriga känner vi oss bekväma med att den progressiva ekonomiska agendan kommer att bestå oavsett valresultat. Trots valretoriken anser experter att det finns en stor samsyn kring den tillväxtorienterade ekonomiska agendan bland de tre kandidaterna. En Anies-seger kommer sannolikt inte att överge den

ekonomiska agendan som satts upp av Jokowi, medan Ganjar sannolikt kommer att ta det ännu längre.

Ekonomisk översikt

Indonesien är långsiktigt övertygande, underbyggt av strukturella reformer och gynnsam demografi, även om den närmaste tiden är något oklar.

Indonesien är ett av de folkrikaste länderna med en befolkning på 300 miljoner och ungefär hälften av den i arbetskraften. Endast 20 miljoner människor arbetar i den formella ekonomin, vilket har lett till en stor informell sektor, med över 60 miljoner mycket små verksamheter, vilket motsvarar 60% av landets BNP. Detta har resulterat i låg utbredning av finansiella tjänster och regeringen planerar att öka den från 76 % till 90% genom olika industriella och politiska initiativ. Stigande räntor globalt har dock skapat osäkerhet, även om Indonesien lyckats hålla inflationen i stort sett under kontroll. De senaste trenderna tyder på att inflationen har nått en topp och vi är nära slutet av åtstramningscykeln i landet. Dessutom har Indonesien framgångsrikt klarat sig från externa finansiella motgångar genom att minska sitt beroende av extern upplåning.

En stabil ekonomi har ökat konsumenternas förtroende och lett till ökad konsumtionstillväxt. Under våra möten framkom det också en stark efterfrågan på fastigheter och bilar. Investeringarna kommer dock troligtvis bara igång på riktigt nästa år, när valrörelsen är över.

I ett längre perspektiv är Indonesien gynnsamt positionerat i en alltmer multipolär värld och kommer sannolikt att gynnas av investeringar både från länder och företag som vill minska beroendet av Kina och kinesiska företag som vill utöka sitt geografiska fotavtryck. Även ur säkerhetssynpunkt förblir regionen i stort sett stabil och viktig för den globala handeln.

Vi förväntar oss att Indonesien förblir det snabbast växande landet, inte bara i regionen utan också bland världens stora ekonomier på över 1 biljon USD.

Av Indonesiens befolkning på 300 miljoner arbetar bara 20 miljoner i den formella sektorn, vilket resulterar i en stor informell ekonomi med över 60 miljoner mycket små verksamheter som bidrar till landets BNP med

60%

Vi förväntar oss att Indonesien kommer att vara en av de snabbast växande ekonomierna under de kommande åren, både regionalt och bland de stora ekonomierna i världen.

Detta är marknadsföringskommunikation. Investeringar i fondandelar är alltid förknippade med risk. Tidigare resultat ska inte tolkas som en prognos om framtida avkastning. Fondandelar kan både öka och minska i värde, och kan påverkas av ändringar i valutakursen. Det finns inga garantier för att du får tillbaka hela det investerade kapitalet. Denna publikation har upprättas av C WorldWide Asset Management Fondsmæglerselskab A/S Danmark Filial i Sverige (CWW AM SE). Denna publikation tillhandahålls endast i informationssyfte och utgör inte, och ska inte betraktas som, ett erbjudande, en uppmaning eller en inbjudan att delta i investeringsaktiviteter, ej heller som investeringsrådgivning eller som investeringsanalys. Publikationen har således inte framtagits i enlighet med lagkrav utformade för att främja oberoende investeringsanalys, och är inte föremål för något förbud att handla innan investeringsanalysens spridning. All information som är uttryckta är endast gällande från och med tidpunkten för offentliggörandet och kan komma att ändras. Publikationen har utarbetats från källor CWW AM SE anser vara pålitliga och alla rimliga försiktighetsåtgärder har vidtagits för att säkerställa att uppgifterna är korrekta och noggrant preciserade. Korrektheten och noggrannheten är emellertid inte garanterad och CWW AM SE tar inget ansvar för eventuella fel eller brister. Publikationen får inte reproduceras eller distribueras, helt eller delvis, utan skriftligt samtycke från CWW AM SE. För mer information, se respektive [PRIIPs KID](#) och [prospekt](#) på cworldwide.se.

C WORLDWIDE ASSET MANAGEMENT FONDSMAEGLERSELSKAB A/S DANMARK FILIAL I SVERIGE

Box 7648 · Blasieholmsgatan 5 · SE-103 94 Stockholm

Tel +46 8 535 273 00 · Org.nr. 516405-7233 · cworldwide.se · info.se@cworldwide.com

Q3 2023